

9.08.2023

Det er for tidligt at afblæse det europæiske højresving

Det er ikke jordskredssejre, men den politiske normalisering af det yderste højre, der bringer mange europæiske lande længere mod højre.

Skrevet af

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Ingen vandt det spanske valg, og de sidste optællinger peger i retning af et omvalg. På trods af det uklare resultat er det tydeligt, at det nationalkonservative Vox-parti ikke fik den kongemagerrolle, det var blevet spået før valget. Men det er for tidligt at afskrive højredrejningen i Europa.

Ved valget gik de spanske konservative betydeligt frem. De blev med en fremgang på 48 mandater Spaniens største parti. Den store fremgang var dog ikke nok til, at de kan danne regering, hverken alene eller med støtte fra Vox. Det var netop udsigten til, at de konservative – sammen med Vox – ville kunne finde flertal, der skabte bekymring rundtomkring i Europa op til valget. Og lettelsen var udtalt, da valgresultatet tikkede ind, og det blev klart, at midterpartierne står styrket, og Vox står til at få en mindre central rolle.

Vox er et kontroversielt parti i Spanien, hvor det ville være første gang siden Francos styre, at den yderste højrefløj ville få indflydelse på regeringsmagten. Det ville også for Spanien være uvant, at et EU-skeptisk parti fik en så central politisk rolle. Men Voxs mulige rolle som regeringsstøtte har været genstand for debat ikke bare i Spanien, men også i Europa. Det taler nemlig ind i en bredere europæisk tendens, hvor højrefløjsregeringer enten støttes af nationalkonservative partier, eller hvor den yderste højrefløj har regeringsmagten.

I Sverige er Sverigedemokraterne støtteparti for regeringen, De Sande Finner er del af koalitionsregeringen i Finland. Italien ledes af Det Italienske Broderskab i coalition med Lega og Forza Italia. Både Polen og Ungarn har haft nationalkonservative regeringer i en årrække. I Østrig er Frihedspartiet ifølge meningsmålingerne landets største. Italiens premierminister Giorgia Melonis støttetale til Vox forud for det spanske valg, hvor hun understregede, at »patrioternes tid er kommet«, var med til at forstærke billedet af en samlet og betydningsfuld europæisk nationalkonservativ bevægelse.

Det er endnu uklart, hvad en styrkelse af nationalkonservative partiers rolle vil betyde for europæisk politik, særligt om det vil føre til et styrket samarbejde mellem den kristendemokratiske gruppe og ECR-gruppen i Europa-Parlamentet. Selv om der ikke er udsigt til et solidt blå flertal i Europa-Parlamentet, er det tydeligt, at den europæiske højrefløj forsøger at profilere en samlet position ved f.eks. at slå ind på en mindre ambitiøs klimapolitik med øje for de europæiske landmænd. Et styrket samarbejde kan således, selv uden flertal, være med til at trække forhandlingerne af de enkelte forslag i en mindre klimaambitiøs retning.

Den yderste højrefløj i Europa har over de seneste årtier vundet både stigende opbakning og politisk accept. Accepten er vigtig, også når det kommer til at forstå det spanske valg. Meningsmålingerne havde forudset, at Vox ville gå tilbage, så det var ikke i det spanske valg en stigende popularitet blandt vælgerne, men den politiske accept fra den moderate højrefløj, der stod til at ændre Vox-partiets indflydelse.

Normaliseringen ses i Spanien, hvor Vox og de konservative allerede deles om regeringsmagten i flere regioner, og i Tyskland, hvor den kristendemokratiske partiformand nu åbner for idéen om samarbejde på lokalt niveau. På trods af stor og stabil vælgeropbakning i mange europæiske stater er det således ikke jordskredssejre til den yderste højrefløj, der udgør det europæisk højresving. Det er den politiske normalisering og villighed til at samarbejde, ligesom det er den yderste højrefløjs evne til at trække det politiske landskab længere til højre på f.eks. klima, der bringer Europa mod højre.